

Vivienne Lewin ile Söyleşi: İkiz Kardeşlerin Hikâyesi

Vivienne Lewin¹ - Batuhan Saç²

Interview with Vivienne Lewin: The Story of Twin Siblings, Conducted by Batuhan Saç

[Youtube Link of the Interview](#)

(Introduction Text English Version)

In psychoanalytic literature, it is intriguing that despite the extensive investment in themes like pregnancy, childhood, and experiences with caregivers, the story of multiple births tends to dissolve into the narrative of those born alone. Some of the existing studies focus on topics such as: how the birth of twins impacts the family, what encountering twins evokes in people, and how the birth of twin siblings affects other children in the family. In short, it is possible to say that this culture denies the experience of the different, frames questions from its own perspective, and overlooks the twin experience. The most radical expressions of this mindset involve separating twins to observe what happens to them, conducting experiments around questions like “Is it genetic factors or environmental ones?” and asking things like “If we do something to one of them, what happens to the other?”

Thinking of the twin experience as a mathematical difference—like 1×2 —and assuming that dividing them simply produces single-born individuals is a fallacy. Instead, we must suspend what we know about those born alone for a moment, refrain from imposing that knowledge onto twins, and begin asking questions specific to the twin experience. Ultimately, there is something here that we do not yet know. However, this is not a way of thinking that only surfaces when we encounter twins. It is a result of violence toward the non-similar. We see the same attitude in approaches toward minority groups, in the gaze that turns a child into a ‘small adult,’ or in anthropocentric views that claim “animals can’t speak or think.” An object becomes thinkable only when it resembles us, when it is ‘similar.’ But this is also the beginning of assimilation. Therefore, I can say that what I am proposing with all these statements is a dialogue. Vivienne Lewin articulates the twin experience in a clear and lucid way. I believe it is a great opportunity to learn about the story of twin siblings through her work. I hope those who read this conversation will benefit from it, discuss it, and expand upon it.

¹ Vivienne Lewin, Psychoanalytic Psychotherapist - Fellow at British Psychotherapy Foundation.

² Batuhan Saç, Trauma Specialist, Psychotherapist, Poet.

Psikanalitik literatürde gebeliğe, çocukluğa, bakım veren ile yaşanan tecrübeye yapılan bunca yatırımın yanında, çoklu doğumlara dair hikâyenin tek başına doğanların potasında erimesi enteresandır. Yapılan çalışmaların bir kısmını şunlar kaplar: ikizlerin doğumunun aileye ne hissettirdiği, ikizlerle karşılaşmanın insanlara neler yaptığı, ikiz kardeşlerin doğumunun diğer kardeşlere nasıl etki ettiği vb. konular. Yani özetle, bu kültürün farklı olanı yadsıdığı, soruları kendi bakışından sorduğu ve ikizlerin tecrübesini ıskaladığını söylemek mümkündür. Bu düşüncenin en radikal çalışmaları ikizleri ayırarak onlara ne olduğunu gözlemek, “Genetik faktörler mi çevresel faktörler mi?” minvalinde deneyler yapmak, “Birinize bir şey yaparsak diğerine ne olur?” gibi sorular sormaktır.

İkizlerin tecrübesini 1x2 gibi matematiksel bir fark olarak düşünmek, onları ikiye böldüğümüzde de tek başına doğan ürettiğimizi sanmakla eşdeğerdir. Ama burada, tek başına doğanlarla ilgili bildiklerimizi bir süre için askıya almak, ikiz kardeşlerden edindiğimiz bilgileri tek başına doğanlara iade etmemek, o şey için soru sormak gerekir. Nihayetinde, burada, *bilmediğimiz* bir şey vardır. Ancak bu, yalnızca ikizlerle karşılaşıldığında gördüğümüz bir düşünsel kültür değildir; benzer olmayana yönelik şiddetin sonucudur. Tıpkı azınlık bir gruba alınan tavırda, çocuğu ‘küçük insan’ yapan bakışta ve hayvanlarla ilgili düşünürken “onlar konuşmıyor ve düşünemiyor” diye insan merkezci bakışımızda gözüktür: O nesne, bize benzediğinde, ‘similar’ olduğunda, düşünülebilir. Ama bu, asimile etmenin başlangıcıdır. Dolayısıyla tüm bu ifadelerle önerdiğim şeyin *dialog* olduğunu söyleyebilirim. Vivienne Lewin ikizlerin tecrübesini duru ve açık bir şekilde anlatıyor. İkiz kardeşlerin hikâyesini kendisinin yaptığı çalışmalar dolayısıyla öğrenmenin önemli bir şans olduğunu düşünüyorum. Umuyorum ki bu söyleşiyi okuyanlar da okuduklarından faydalanır, tartışır ve artırır.

Batuhan Saç: İkiz olmanın iyi ve kötü yanları nelerdir? Yani, avantajları ve dezavantajları. *Working with a Twin: Implications for the Transference*³ adlı makalenizde ikizlerin bakımverenleriyle hiçbir zaman yalnız kalamadığı hakkında tartışıyorsunuz. Hatta bu hiçbir zaman ifadesini büyük harflerle “NEVER” olarak yazıyorsunuz. Çok dikkat çekici ve etkileyici. Bunun hakkında ne dersiniz?

Vivienne Lewin: Bu büyük bir soru. Son kısmıyla başlayayım: Neden “Hiçbir zaman”ı büyük harflerle yazdım? Bunu yapma sebebim, ikizlerin hiçbir zaman anne, baba veya onlara bakan kişi ile yalnız kalamıyor olduğu gerçeği. Çünkü odada sadece ikizlerden biri ve ona bakan kişi, diyelim ki anne olsa dahi, annenin aklında odada olmayan diğer bebek de bulunuyor. Diğer bebek babanın yanında uyuyor olsa dahi, hatta hayatını kaybetmiş olsa dahi, anne her zaman diğer bebeğin varlığından haberdar ve ikizlerden biri her zaman ona diğerini hatırlatacak. Üzerinde durmuş olmamın sebebi de bu çünkü, bilirsiniz, insanlar bebeklerden biri odada değilse annenin ilgisinin tamamen odada bulunan bebeğe kalacağını düşünüyor ama öyle olmuyor, çünkü diğer bebek her zaman annenin aklında.

B. Saç: İkiz olmanın temel meselesi her zaman birlikte olup her şeyi paylaşmak mı?

V. Lewin: Bu biraz karmaşık. Kesin bir şekilde her zaman beraber olmaları ve her şeyi paylaşmaları gerekmiyor. Onlar her zaman akıllarda beraber bulunuyorlar ve ebeveynlerde her zaman ikizlere eşit

³ Vivienne Lewin, “Working with a Twin: Implications for the Transference”, British Journal of Psychotherapy, C.10, S.4, 1994, s.499-510.

davranmaları gerektiği hissi var; birinde bir şey varsa diğesinde de olmalı. Ama bu her zaman böyle değil tabii. Farkındalığı daha yüksek ebeveynler iki bebeğe de eşit davranıp aynı şekilde ilgilenmektense onlara ihtiyaçlarına göre davranıp ilgi gösteriyorlar. Günümüzde de ebeveynler, ikiz çocuklarla özel olarak diğ çocuktan ayrı vakit geçiriyorlar, ki büyürken kişilikleri oluşuyor. Ve bu, ikizlerin büyüüp kendi benliklerini oluşturmada ve ikiz olma konusunda çok önemli bir rol oynuyor. İkizlerin ikisi için de ikiz olmak kişiliklerinin ayrılmaz bir parçası ama onlarla ilgili bütün olay bu değil çünkü onlar aynı zamanda da farklı birer birey. Mesela ben “identical” terimini asla kullanmam çünkü ikizler hiçbir zaman birebir eş değildir. Çok benzer gözükebilirler, tek zigot ikizleri yani tek yumurta ikizleri çok benzer bir genetik görünüme sahipler ama bu, hikâyenin sadece bir kısmı. Kendi çalışma tecrübemden de bildiğim şekilde her bir ikiz ayrı bir birey ve farklılar; kişilik olarak farklılar, sevip sevmedikleri şeylerde farklılar, yani her açıdan farklılar. Yüzleri birbirlerine benzeyebilir, birbirleriyle karıştırılabilirler, benzer üslupları olabilir. Ama ikisi de ayrı bir kişiliği, ayrı bir akli ve ayrı bir benliği olan birer birey.

B. Saç: “İdential” yerine ne diyorsunuz peki?

V. Lewin: Monozigotik, yani tek yumurtanın kısa versiyonu “MZ”. Çünkü zaman zaman başka kavramlarla kullanılsa da aslen iki tür ikizlik var: Tek yumurtada gelişen tek yumurta ikizleri var ve bunlar döllenmeden kısa bir süre sonra ayrılıyorlar. Bunun sonucunda da iki döllenmiş embriyo oluşuyor ve bunlar halk arasında tek yumurta ikizi olarak geçen monozigotik ikizler oluyor; bu ikizler genetiklerinin büyük bir kısmını paylaşıyor.

Diğ tür ise iki yumurta şeklinde olan dizigotik ikizler. Bu durumda aynı anda dölenen iki ayrı yumurta oluyor ve insanların dediği gibi bu tür ikizler genetik olarak sıradan kardeşler gibi oluyor. Ama onlar da kendi kişiliklerini oluşturuyor.

B. Saç: Hiçbir zaman yalnız kalamamanın ötesinde, ikiz kardeşlerden birinin bakım görme sürecinde kardeşini dışarıda bırakması nasıl bir şey? İkizlerden birine yönelen ilgi her zaman diğlerini dışarıda mı bırakır?

Şunu söyleyebilirim: İki ikiz de annenin veya babanın ilgisinin tamamını kendine ister ve bunu elde etme girişimlerini, birbirleriyle rekabetlerini görebilirsiniz. Bunun parçası olarak da diğ ikizi uzaklaştırmaya, dışlamaya yönelebilirler. Ama gerçek şu ki, gerek akılda olarak gerekse bedende ikizler her zaman aynı anda mevcuttur.

B. Saç: İkiz ilişkisi içinde paranoya eğilimi burada mı başlar? Saldırı ve misilleme ya da beklentisi bağlamında soruyorum.

V. Lewin: Öyle bir durum olabilir de olmayabilir de. Farklı şartları olacaktır, bunun çok karışık yönleri var. Kendilerine özel bir biçimde birbirlerine karşı çıktıkları durumlar ve aynı şekilde birbirlerini destekledikleri durumlar olacaktır. Dorothy Burlingham’a atıfta bulunmuşunuz. Hatırladığım kadarıyla da o ikizler, Bert ve Bill, dışarıdan gelenleri yenmek için takım olmuştu ve bir bakıma bunu yaptılar da. Çünkü birlikte daha güçlü olduklarını fark ettiler ve böylece daha özel bir bağları da oluşmuştu. Ben bu durumun büyük bir sorun olduğunu düşünüyorum çünkü savaş sırasında doğmuşlardı ve Hampstead Yuvası’nda bakım görmüşlerdi. Aileleriyle beraber değildiler, bakıcıları iyiydi, ayrıca onlara her zaman ikiz gibi davranılırdı. Anna Freud Kliniği’ndeki bazı dosyaları

görmüştüm ve onların gün gün, dakika dakika karşılaştırıldığını görüyorsunuz: “Bert bunu yapıyor, Bill şunu yapıyor.” Kenarda da bakıcının bir yorumu oluyordu ve ayrı bireyler yerine devamlı olarak birini diğeriyle karşılaştırıyordu. Ve bence bu, ikiz ilişkisinin gelişiminin kişisel gelişimlerinden daha önemli gözüktüğü toksik bir ilişkinin oluşmasını sağladı.

B. Saç: Aklıma şöyle bir soru geliyor: İkizlerden biri annesiyle vakit geçirirken “Ben başkasına ait olan bir şeyi aldım” diye mi düşünüyor mu sizce?

V. Lewin: Evet, bence öyle. “Bu sefer ben kazandım, annemin ilgisini ben elde ettim” düşüncesi oluşur. Ama o çocuk bunun değişeceğinin de farkındadır ve diğer zamanlarda annenin ilgisi diğer ikizde olacaktır.

B. Saç: Tek başına doğanlar için “ilk nesne”nin kim olduğu konusunda mutabık olunuyor. Fakat ikizlerde durum nasıl? Onların ikizlik ilişkisi, ebeveynleriyle ilişkisini nasıl gölgeliyor?

V. Lewin: Bence bu önemli bir soru. Çünkü ilk kitabım *Twin in the Transference*’ı yazarken işimden ve araştırmalarımın öğrendiğim bilgilerden biri, ikizlerden birinin diğeri tarafından aynı anne ve baba gibi ilk nesne olarak görülebileceği. Bunun sebebi de devamlı birlikte bulunmaları ve hem bilinçli hem de bilinçsiz olarak doğum öncesinden beri bağlı olmaları. Her ne kadar bebekler rahimdeyken doğana kadar uykudaymış gibilerse de, hamileliğin son üç ayında bazı etkileşimler olacaktır. İnsanlar bu etkileşimden güzelmış gibi bahsediyor, kulağa hoş gelen şeylerle bağdaştırıyorlar ama bence görüldüğü gibi değil.

Dar bir alanda hareket etmeye çalışıyorlar, birbirlerini itip çekiyorlar, hatta bazen birbirlerine darbe atabiliyorlar. Bu sırada onların beyinleri gelişiyor ve benim ‘duyusal anılar’ dediğim anıları oluşturuyorlar; bu anılar sözel veya görsel değil, duyu temelliler. Ve bunlar sözelleştirilemeyen somatik anılar. Biz bunların ne olduklarını ancak yaklaşık olarak tahmin edebiliyoruz ve ikizler bu anılara, aralarındaki ilişkinin temelini bir parçası olarak sahipler. İlk deneyimleri bu şekilde başlıyor ve sonrasında annenin, babanın, herkesin onlar üzerindeki dikkati ikiye bölünmüş oluyor. Çünkü onlardan iki tane var. Onlara karşı dikkat her zaman hem akılda hem de karşılıklı durumlarda bölünmüş oluyor. İkizlerin arasında benim “ikizlenme/twinning” dediğim bazı etkileşimler oluyor ve bu etkileşimler ikizlik ilişkisinin kalitesini oluşturuyor. Bu etkileşimler düşmanca olabilir, sevgi dolu olabilir, rekabetçi olabilir veya başka herhangi bir türde olabilir.

Ve bütün o etkileşimler bu karışıma ekleniyor; böylece bir ikiz, diğer ikizin ilk nesnesi oluyor. Bu da, ikizlerin kişilikleri için önemli. İkizlik ilişkisi, ikizlerin tekil olarak etraflarındaki insanlarla —anne, baba, arkadaşları ya da kim olursa— kurduğu ilişkilerden daha önemli hale geldiğinde ise bu bir sorun haline geliyor. Böyle durumlarda da, benim “iç içe geçmiş/enmeshed” dediğim, ikizlerin derinden bağlı olduğu bir ilişki ortaya çıkıyor. Ve ikizlerin her biri, ayrı bireysel hayatları yönetmekte güçlük çekiyor. Bunu kendi çalışmalarımın, terapi verdiğim ikizlerde de görüyorum. Bazen o kadar birbiriyle iç içe geçmiş ikizler görüyorum ki, ikisi için de kendi bireysel hayatlarını görmeleri —hatta terapist olarak benim araya girip ne olduğunu çözümleyip anlamalarına yardımcı olmam bile— çok zor oluyor. Bunun için farklı yöntemler de geliştirmiş bulunmaktayım. Ama bunlar, ikiz ilişkilerinin daha zor örneklerindendi. Çoğu ikiz ilişkisi o kadar zorlu değil. Fakat her zaman çok önemli olan “diğer ikiz” düşüncesi mevcut.

B. Saç: Söylediklerinizden somatik belleğin ayrıca önemli olduğunu anlıyorum.

V. Lewin: Belleğin bir parçası, doğru. Somatik bellek, ikizlenme süreci, dışa yansıtma ve içe yansıtma, neyin hangi ikize ait olduğu, hangi eşyanın sahibinin kim olduğu, ikizlerden birinin diğerine neyi yansıtmak istediği... Yansıtmak istedikleri, kendine dair sevmediği yönler mi? Yoksa bu, diğer ikizde bulunan iyi özellikleri, hoş giden, güzel olduğu düşünülen yönleri kendine de edinme arzusu mu? Yani anlayacağınız üzere, bu çok karmaşık bir konu.

B. Saç: Merak ettiğim başka bir konu ise babanın bu hikâyelerdeki pozisyonunun ne olduğu. Kitabınızda da buna dair önemli bir cümle var. Buraya dair ekleyeceğimiz başka bir şey var mı? Giriş metninizden, üçüncü sayfadan okuyorum: “Babayı resme dahil etmek 6 tane çift ve 4 tane üçlü oluşturur, ve bu resmi daha da çok karıştırır.”⁴

V. Lewin: Evet, bu biraz daha görsel biçiminde bir anlatım yöntemi. Sıradan bir “tek başına doğan”da yalnızca üç tane çift oluyor. O durumda sadece üç oyuncu var: anne, baba ve bebek. İkiziniz olduğunda ise elinizde şu kombinasyonlar oluyor: Anne, baba, bebek 1; anne, baba, bebek 2; bebek 1, bebek 2, anne; bebek 1, bebek 2, baba. Bu yüzden de çok daha karışık bir durum oluşuyor. O cümle de zaten durumun karmaşıklığını ifade etmek için kullandığım görsel tarzda bir ifadeydi.

B. Saç: Peki, bu ikiz hikâyelerinde babanın konumu nedir, bu konuda ne düşünüyorsunuz? Babanın ikiz hikâyelerindeki önemi nedir?

V. Lewin: Şöyle: Baba da hikâyenin bariz bir parçası. Sonuçta anne ve baba da bir çift ve ikisi de ebeveyn; bir anne bir baba veya iki kadın ya da iki erkek — her nasılsa. Onlar bir çift. Psikanalitik teoriye baktığımızda da onlar bir çifttir; ödipal fanteziler gibi fanteziler mevcut. Ailenin oluşturucu çifti anne ve baba. Ve bunun ayrılmaz bir yapısı var.

Görüyorsunuz, bugünlerde babalar çocukların hayatında çok daha büyük bir rol oynuyor. İnsanlar, babanın da en az anne kadar önemli bir yeri olduğunu düşünüyor ve bu son derece doğru. Ama ben anne ve baba hakkında konuştuğumda, aslında onların *işlevleri* hakkında konuşuyorum. Yani örneğin, annelik işlevi daha çok gebelik, çocuğu dünyaya getirme, onu besleme, ona karşı anlayışlı olma gibi konular üzerine kurulu. Benim görüş şeklimse şöyle: Baba, umarım ki, çocuğun hayatının iyi bir parçasıdır ama onun işlevi farklı. Ve ben bunu ‘anneyi destekleyici’ olarak tanımlıyorum. Yani baba çocuğun yapısında düzenleyici bir rolde var oluyor.

B. Saç: *The Twin in Transference* kitabınızdaki dördüncü bölümünde “ikiz annesi olmak” üzerine konuşuyorsunuz. Bu nasıl bir deneyim? Yazdıklarınıza işaret ederek⁵ soruyorum: Bütün ikiz anneleri suçluluk hissediyor mu, zorluk çekiyor mu?

V. Lewin: Yani, yaptığım görüşmelerden şunu diyebilirim, çünkü ikiz çocuğum yok, o yüzden kişisel tecrübe üzerinden konuşamam. Ama ikiz çocuğu olan anneler tanıyorum, onlarla söyleşiler, bireysel ve grup görüşmeleri yaptım. Onların bir kısmında, hatta çoğunda, bir suçluluk hissi vardı. Çünkü iki bebeğiniz olduğunda bütün dikkatinizi tek birine veremiyorsunuz. Her zaman ya birinde ya da

⁴ Vivienne Lewin, *The Twin in the Transference*, Routledge, 2014, s.3.

⁵ Vivienne Lewin, a.g.e., 2014, s.64.

diğerinde dikkatiniz oluyor. İkisini aynı anda besliyor olsanız dahi, bir an birine bakıyorsunuz, bir an diğerine.

Bir annenin çocuğunu beslemesi çok dokunaklı bir sahne oluşturuyor. Anneyle çocuğun birbirine baktığı, gözlerinin buluştuğu o an var. Ve bu an sadece bir bakıştan ibaret değil, birbirlerinin aklındaki yerini hissettiriyor. Bebek, annenin aklındaki yerini arttırıyor, aynı şekilde anne de bebeğin aklında. Sonucunda da ikisi bir iç huzur hissediyor. Fakat ikiz çocuğunuz olunca bu his ikiye bölünüyor. Anne ya ikisini de aynı anda besliyor, ki insanlar bunu gayet başarılı şekilde yapabiliyor, ama yine de ikisine aynı anda bakamıyor. Ya da belki bebekler farklı zamanlarda uyanıyor ve anne onları farklı zamanlarda besliyor, ya da başkası bebeklerden birini besliyor. Veya, benim daha önce denk geldiğim gibi, ikizlerden biri anne göğsünden beslenebiliyor ama diğerinin biberondan içmesi gerekiyor. Ne olursa olsun, dikkat her zaman bölünmüş durumda.

B. Saç: İkizler hakkındaki çalışmalarda, “ikizlerin birbirlerini fark etmesi” gibi ifadeler yer alıyor. Birbirlerini fark etmeleri ve tanımaları ne anlama geliyor? Aralarındaki bağa dair ne anlatıyor?

V. Lewin: Bunun anlamından tam emin değilim. İkizler hakkında birçok mitolojiye dayanan bakış açısı mevcut. Yunan mitolojisinden bahsetmiyorum ama daha çok günümüz mitolojisi bu. Mesela, doğumdan itibaren birbirinden ayrı kalmış ikizler hakkında yapılan sözde araştırmalara bakınca... Birbirlerini ilk gördükleri anda, ikisinin de hissettiği bir bağ oluşuyor. Ve mesela ikisi de mavi arabaları ve kırmızı elbiseleri seviyor, ya da başka ne olursa. Açıkçası, bunlar tamamen saçmalık. O araştırmalar fazlasıyla hatalı.

Böyle bir durumda, birbirlerini gördüklerinde ya da buluştuklarında, eğer gerçekten birbirlerine benziyorlarsa, aralarındaki benzerliği fark edecek veya tedirgin edici bir şey hissedeceklerdir —tıpkı *tekinsizlik* hissinden bildiğimiz gibi. *Birbirlerini tanıma durumu* olarak kitabımdan alıntıladığınız o kısmı hatırlamıyorum ama ben şöyle diyebilirim: Her zaman aralarında bir rezonans durumu olacaktır. Bu yüzden beraber büyüyen ikizler arasında, her ne şekilde olursa olsun, bölünmez bir bağ vardır. İkisi yaşasa da yaşamasa da o bağ her zaman sürmeye devam eder. Doğum sonrasında bir zamanda hayatını kaybetse bile o bağ hâlâ ‘kayıp ikiz’ olarak var olmaya devam eder. Ebeveynler içinse, ikizlerden biri doğduysa ve diğeri doğumda hayatını kaybettiye, bir anda hem neşeyle hem de acıyla karşı karşıya kalırlar. Çünkü hem çok tatlı bir bebekleri olmuştur hem de bir bebeğin kaybını yaşıyorlardır. Bu durum, bütün ailedeki duygusal bağı ve aralarındaki ilişkiyi son derece karışık bir hale sokar.

B. Saç: George L. Engel’den, kayıp ikizine dair çok güzel bir makale okumuştum, *The Death of a Twin: Mourning and Anniversary Reactions. Fragments of 10 Years of Self-Analysis*⁶ adında bir makale.

V. Lewin: Evet. Onun ikizi ölmüştü ve on bir ay sonra, Yahudi yas döneminin sonunda, kendisinin de başına geleceğini sanıyor ve kalp krizi geçiriyor. Çok dokunaklı bir hikâyeydi. Ama hayatta kaldı, ölmedi.

B. Saç: İkizler Shakespeare, İncil ve diğer büyük anlatılarda nasıl tasvir ediliyor? İncil’de ve Shakespeare hikâyelerinde ikizler, anne ve baba arasında paylaşılmış bir biçimde anlatılıyor. Bunun

⁶ Engel, G. L. (1975). The death of a twin: Mourning and anniversary reactions: Fragments of 10 years of self-analysis. The International Journal of Psychoanalysis, 56(1), 23–40.

sebebi nedir? Bu durum, ikiz ilişkilerini nasıl etkiliyor? Hatırlıyor musunuz, İncil ve Shakespeare anlatısında ikizler anne ve baba arasında paylaşıyorlar? Mesela, ikizlerden bir tanesi babaya daha yakın olurken, diğer ikiz ise anneye daha yakın bir durumda oluyor.

V. Lewin: O kısımları tam hatırlamıyorum. Benim hatırladığım kısımlar şöyle: Shakespeare’de mesela *On İkinci Gece* veya *Yanlışlıklar Komedyası* var. Bu metinlerin odağında bulunan şey, kimliğe dair kafa karışıklıkları. Ve bu dikkat çekici çünkü *Yanlışlıklar Komedyası*’nda, birbirlerine çok benzeyen iki erkek kardeş var. Ve bunlardan biri devamlı sarhoş olan, belaya bulaşan, borca giren, başına buyruk birisi. Diğeri ise halktan, düzgün bir insan. Sonra bir tanesi diğerini ziyarete gidiyor, kim kimdir karışıyor ve böylece dramatik bir gerilim oluşuyor.

On İkinci Gece adlı diğer oyunda ise ikizler bir kız ve bir erkek ama yine de birbirlerine çok benziyorlar ve birbirlerinin yerine geçebiliyorlar. Pek çok şiirsel kurgu mevcut. İncil’de ise Yakup ve Esav arasında daha çok rekabet ve mirası elde etmek için babayı kandırma gibi olaylar yer alıyor. Üstelik bunu da babaları ölüm döşeğindeyken yapıyorlar. Bence bu hikayeler çok dikkat çekici çünkü bize ikizlerin neden bu kadar şaşırtıcı geldiğini gösteriyorlar.

Bunun sebeplerinden biri de bizim kendi benliğimizle ilgili olabilir. Çünkü eğer onlar ikizse beraber büyüyorlar, gelişiyorlar, beraber öğreniyorlar. Ama yine de farklı kararlar alıyorlar. Bu yüzden hayatın sıradan bir parçası olarak kendimizi sık sık sorguluyoruz: “Bunu yapmasaydım ne olurdu? Şimdi nerede olurdu? O adamla evlenmeseydim nasıl olurdu?” İkizler bir bakıma “Başka bir yol seçseydim, başka bir hayatım olsaydı nasıl olurdu?” gibi alternatifleri düşünmemizi sağlıyor. O yüzden bence ikizlerle ilgili çok sıra dışı bir durum var. Şu gerçek de buna dahil: İkizler arasındaki benzerlik ve iki bebeğin aynı anda doğması eski toplumlarda kötü bir yazgı olarak görülüyor; “Kötü tanrılar müdahale etti ve bu iki bebeği getirdi.”

Bu durumlarla ilgili efsanevi hikayeler var ve Afrika’nın bazı bölgelerinde, geçmişe göre çok daha az olsa da, hâlâ ritüelistik uygulamalar bulunuyor. Mesela bazen ikizlerden birinin ya da her ikisinin ya da annenin canına kıyıldığı ya da tüm ailenin topluca bir yere sürgüne gönderildiği durumlar olabiliyor. Başka bazı topluluklardaysa ikizler tanrı gibi görülüp onlara büyük armağanlar sunulabiliyor.

Yani bu konular hakkında ansiklopedi boyutunda çok sayıda yazılı kaynak var. Bu da zaten ikizlerin bizde oluşturduğu heyecanın bir parçası. Çünkü bunlar, bizim kendi ‘görülme’ ve ‘anlaşılma’ dileklerimize dayanıyor. İkizlerin de bunu yaşadığına, birbirlerini mükemmel biçimde anladıklarına inanıyoruz. Sanki aralarında mükemmel bir ilişki varmış gibi. Fakat gerçeklik çok daha farklı. Evet, ikizler birbirlerini tanıyor ama aynı kişi değiller, hâlâ birbirlerini tanıması gereken ayrı bireyler.

B. Saç: Yakup ve Esav’ın hikayesinde Yakup baba ile takım oluyor, Esav da annesi ile bir takım oluyor. Bu yüzden sormuştum.

V. Lewin: Evet, doğru. Zaten anne de bu kandırmacanın bir parçasıydı. Esav’a koyun postu vermişti ki Yakup gibi görünüp rol yapabilsin. Çünkü baba kördü ve göremiyordu. Ama büyük ihtimalle baba da bu işe katılmış olmalı. Çünkü koyun postu giyen birinin oğlu olduğuna neden inansın ki?

B. Saç: İki sorum var. Dorothy Burlingham’ın ikiz çalışmalarına bakarken savaş koşullarını göz önünde bulundurmamız gerektiğini söylüyorsunuz. Buna katılıyorum ama aynı zamanda şu da var: Bu şartlar

ikizler için zaten ‘normal’ değil mi? Agresyon ve mücadele onların doğasının bir parçası değil mi? Ve dolayısıyla Burlingham’ın çalışmalarını ve ifadelerini tüm ikiz kardeşler için genellemez miyiz?

V. Lewin: Bence agresyon ve mücadele herkesin bir parçası. Kimi insanlar için bu oran daha da yüksek olabilir. Ama daha önce de belirttiğim gibi, savaş dönemi koşulları çok zordu. Kaynaklar çok sınırlıydı. İkizler bir yuvada, aileleri tarafından değil bakıcılar tarafından büyütülüyorlardı. Sadece bir çift ikiz olarak görülüyorlardı. Aynı durumda başka ikizler de vardı. Araştırmalar, gözlemler ve karşılaştırmalar için faydalı bireylerdi. Ama sevgi dolu bir ailenin kollarında büyütülmediler. Bol yiyeceğin olduğu, dış saldırıların olmadığı, rahat koşullarda büyümediler. Savaş koşullarında büyüdüler. Ve bu ortamda inanılmaz bir kıtlık ve açlık vardı.

Ebeveynler de aynı şekilde çok stresliydi. Sanırım anne onları ziyaret etmişti ama sürekli yanlarında değildi. Bu açıdan bakınca, yapılan araştırmalarda tüm bu koşullar göz önünde bulundurulmalı. Savaşın sebep olduğu yokluk ve stres de buna dahil. Ama evet, benim düşünceme göre o duygular zaten tüm insanların bir parçası. Ancak Bert ve Bill’e baktığımızda onların dünyayla olan gerginlik seviyesi gerçekten yüksekti. Ve bazı insanların bu şekilde olmasının nedenine dair kim bilir kaç kitap yazılmıştır. Bunlardan biri, onların ebeveynlerinden sevildiklerini hissedecek kadar sevgi görmemiş olmaları olabilir.

B. Saç: Klinik uygulamalarınızla ilgili bir sorum olacaktı. *The Twin Transference* kitabınızda, analistin hapsedilmiş gibi hissetme tecrübesinden bahsediyorsunuz. Bunu biraz daha açar mısınız?

V. Lewin: Önce biraz geriye döneyim. O kitabı yazma sebebim, uzun bir süre boyunca bir grup ikize destek vermemdi. Onlarla uzun zaman çalıştım ve zorlanıyordum. Psikanalitik yönelimle çalışıyordum ve yorumluyordum. Fakat bu anlayışla analizi ilerletemediğimi hissediyordum. Kendimi bir döngünün içerisinde takılı kalmış sıkışmış gibi hissediyordum. Çünkü bir şey olmam gerekiyormuş da ne olduğunu anlayamıyor gibi hissediyordum.

O ikizlerle her birlikte oluşumda, bu işte iyi olmadığımı, bir başkasının daha iyi yapabileceğini düşünüyordum. Yaptığım yorumlar sıradandı, ilerlemeyi sağlayacak bir şey yoktu. O zamanlar araştırmalara da erişimim yoktu. Sonradan fark ettim ki 1950’ler ve 60’lar dışında doğru düzgün araştırma da yoktu. Olanlar da çoğunlukla Amerika’da yapılmıştı, Dorothy Burlingham ve Anna Freud’a aitti.

Sonrasında kendimi obsesif biçimde kontrol ediliyormuş gibi hissetmeye başladım. İkizlerden biri bana, “Bugün eteklerimiz çok benziyor,” derdi. Ve fark ettim ki ben, kendi içimde dönüşmekte olan ikizi göremiyordum. Bana yansıtılan bir ikiz rolü varmış zaten. Ve o ikiz, odada bulunmayan kayıp ikizmiş, yani diğer ikiz. Ve ben, destek verdiğim ikizin bakış açısı haline gelmiştim. Her zaman olduğu gibi karmaşık bir ikizlik ilişkisiydi bu.

Ve bu durum devamlı değişiyordu. Bu iletişimlerde yaşanan tam olarak buydu. An be an gözlem gerektiriyordu ve fark ettim ki bu sıkışma hissi aslında ikiz geçiş hissiydi. Yani ikizleşmiş bir nesne gibi hissetme hali. Ve bu artık yorumlanmalıydı. “Sanki ben sizin ikizinizmişim gibi oluyordu” gibi. Bunu fark ettikten sonra hemen rahatlamaya başladım. Seanslarda da ilerleme kaydetmeye başladık. Çünkü bu, bir nevi ebeveynsel bir müdahaleydi. Ve yaratıcı gelişmeyi sağlayan, ebeveynlerdir. İkizler bunu kendi başlarına yapamazlar. Çünkü henüz olgunlaşmamış bir ilişki içerisindeyler. Benim de,

anne ya da baba gibi diğer kişilerin yanında, gelişmekte olan ikizi tercüme etme sürecim o noktada başladı.

Bu farkındalıkla beraber terapilerde de farklılık yaratmaya başladım. Sonrasında da PEP Web adında harika bir kaynak buldum. Bu sitede psikanalitik dergiler yayımlanıyordu. Fakat o zamanlar sadece yedi tane dergi vardı. Hepsinin tüm sayfaları yüklenmişti. Sonra ödeme yaparak detaylı şekilde inceleyebildim. Daha önce bahsettiğim 1950 ve 60'lardaki çalışmaları, Marjorie Leonard ve Amerika'daki diğer araştırmacıların çalışmalarını bu şekilde buldum. Ama sonrasında bu konuların devamı gelmemiştir. İkiz ilişkisi büyük oranda göz ardı edilmeye başlanmıştı. Sadece ikiz iletişimi değil, kardeş iletişimi de göz ardı edilmişti. Juliet Mitchell bu konuda çok fazla yazı yazdı.

B. Saç: Peki, neden ikiz kardeş ilişkileri üzerine çalışıyorsunuz?

V. Lewin: Aslında tamamen tesadüfen oldu. Bir internet sitem var. Orada yaptığım şeyleri açıklıyor, yazılarımı yayımlıyorum. Tüm yayınlarımın bir listesi de mevcut. Sonrasında insanlar bana ulaşır şöyle diyorlardı: "Benim ikiz kardeşim var ve onunla ilişkimde sorunlar yaşıyoruz. Bize yardımcı olabilir misiniz?" Ben bir çift terapisti ya da evlilik terapisti olarak eğitim almamıştım. Ama "Tavistock Relationships" adlı bir organizasyon için çalışmıştım. Bu organizasyon çiftler ve evlilikler üzerine terapiler sağlıyordu. Bu yüzden deneyimim vardı. İkizler, ikiz ilişkileri ve evlilik ilişkileri hakkında. Ben de denemeye karar verdim. Böylece yavaş yavaş ikizlere destek vermeye başladım. Onlara, evlilik terapilerinde olduğu gibi yaklaştım. Birbirlerine nasıl davranıyorlardı?

Odak noktası, onların iki ayrı birey değil de tek bir parça gibi olmalarıydı. "Aralarındaki ilişki nasıl ve bunu nasıl düzeltebilirim?" sorusu ön plandaydı. Sonrasında bana ulaşanların sayısı arttı. İnsanlar ikiz ilişkilerinde yardım etmemi istiyordu. Ve bazen bu gerçekten yardımcı oluyordu. Birkaç seans içinde ikizlerden biri bana "ikiz kardeşimi yeni tanıyormuşum gibi hissediyorum" diyordu. Onları ayrı birer birey olarak tanımaya başlıyorlardı. Bazen de birbirlerine o kadar düşümlenmiş gibi oluyorlardı ki birbirlerini bile duyamıyorlardı.

Bir gün çok öfkeli bir ikiz çifti gelmişti. Uzun zamandır böyle bir çift görmemişim. Ben de onlara "çatışma çözme yolları" uygulamaya karar verdim. Bu yöntemde, ikisine de bir soru soruluyor. Sonra sırayla cevaplamalarını istiyorsunuz. Böylece birbirlerini yargılamadan ya da eleştirmeden dinleyebiliyorlar. Ardından, diğer ikizin ne söylediğini kendi sözleriyle tekrar etmeleri gerekiyor. Bu yöntem oldukça ilginç sonuçlar doğurdu. Ara sıra konuşmalarını bölmem gerektiğini hatırlatsam da çoğunlukla birbirlerini dinleyebilmelerini sağladım. Ve böylece birbirlerini anlamaya başladılar. Ben de bunun sadece tepki vermekten ibaret olmayıp, karşılıklı olgun düşüncenin kıvılcımı olabileceğini umdum. Bu yöntemi uygulamaya devam ettim. Aynı zamanda ikiz ebeveynlerine, ikizler arasında neler olduğunu anlayabilmeleri için danışmanlık verdim. Gerekirse, uzun vadeli bireysel terapilere yönlendirdim.

B. Saç: Çok teşekkürler. Türkiye'de bu konuda çalışan birçok kişi için çok faydalı olacağına eminim.

V. Lewin: Ben de çok teşekkür ederim. Sizinle konuşmak çok güzeldi.